

KRÓLESTWO

Suwalszczyzna
i Puszcza
Augustowska

PASZPORT
turystyczny





Drogi **ROWeRzySto**

Zapraszamy Cię do podróży. Takiej, której się nie spodziewasz. Zapraszamy Cię do zachwycenia się Polską. Jej krajobrazem. Ludźmi. I kolorami jej różnorodności. Oczywiście, cała Polska to mogłoby być za dużo. Przygotowaliśmy więc dla Ciebie szczególną drogę. Wyjątkową, egzotyczną, mieniącą się tysiącem barw.

Wschodni Szlak Rowerowy Green Velo to najbardziej spektakularny projekt rowerowy, jaki do tej pory zrealizowano w Polsce. To niemal 2000 km specjalnie wytyczonej trasy, którą od początku do końca przygotowano po to, aby zaskakiwała i inspirowała. Aby dawała radość podróżowania i poznawania. Szlak wiedzie przez pięć województw wschodniej Polski. Poznanie każdego z nich z osobna już stanowi niezwykle doświadczenie, a poznanie ich wszystkich zdaje się być jak czytanie wspaniałej baśni.

Możesz zacząć, skąd chcesz. Możesz podróżować samodzielnie, z rodziną bądź z przyjaciółmi. Możesz jechać z północy na południe albo z południa na północ. Zacząć na krańcach owej trasy albo gdzieś w jej środku, wybierając, to co Cię fascynuje.

Green Velo pokazuje piękno Polski Wschodniej w najlepszym wydaniu. Z paletą barw, zapachów i smaków, których nie znajdziesz nigdzie indziej. Wyrusz zatem do tej Polski. Zasmakuj jej. I pozwól się oczarować.

PASZPORT

turystyczny



Twoje zdjęcie



KRÓLESTWO

**Suwalszczyzna
i Puszcza
Augustowska**

imię i nazwisko

adres zamieszkania

data urodzenia

podpis





Regulamin

1. Paszport jest „drogowskazem” dla turystów podróżujących Wschodnim Szlakiem Rowerowym Green Velo i pozostałymi szlakami rowerowymi. Jego celem jest pokazanie miejsc i atrakcji Polski Wschodniej oraz zachęcenie do ich odwiedzenia w trakcie odbywanych wycieczek rowerowych.
2. Jeden paszport swym zasięgiem obejmuje jedno królestwo rowerowe. W sumie stanowią one serię 12 różnych paszportów po 12 królestwach rowerowych Polski Wschodniej.
3. Paszport może otrzymać każdy bez ograniczeń wiekowych i jest on wydawany bezpłatnie w punktach informacji turystycznej oraz w atrakcjach i obiektach turystycznych zlokalizowanych na obszarze Polski Wschodniej.
4. W paszporcie znajdują się opisy obiektów i miejsc turystycznych a pod każdym z nich miejsce na przybicie pamiątkowej pieczęci lub stempla okolicznościowego (ewentualnie wklejenia zdjęcia), które potwierdzają odwiedzenie wskazanej w paszporcie atrakcji.
5. Paszport ważny jest bezterminowo.
6. Paszport nie upoważnia do bezpłatnego wejścia do atrakcji.
7. Paszport można zachować jako pamiątkę z wakacji/pobytu w królestwach rowerowych Polski Wschodniej.

Życzymy miłych wrażeń!

Wschodni SzLaK RoWerOwY

GREEN VELO

2000 kilometrów i 2000 powodów, aby zostać na dłużej

Wschodni Szlak Rowerowy Green Velo to najdłuższy, spójnie oznakowany szlak rowerowy w Polsce. Biegnie on głównie asfaltowymi drogami publicznymi o niskim natężeniu ruchu pojazdów przez malownicze tereny Polski Wschodniej.

Na szlaku wydzielono 12 tak zwanych „królestw rowerowych” – atrakcyjnych regionów, w których warto zaplanować dłuższy pobyt. Paszport obejmuje swym zasięgiem jedno królestwo.

Oznakowanie szlaku Green Velo

Wschodni Szlak Rowerowy Green Velo na całej długości oznakowany jest metalowymi tabliczkami z kolorowym logo szlaku.



Dodatkowo wyznaczono kilkanaście tras łącznikowych, pozwalających na dojazd do węzłów komunikacyjnych i ważniejszych atrakcji turystycznych w pobliżu szlaku.

MOR-y (Miejsca Obsługi Rowerzystów)

oraz MPR-y (Miejsca Przyjazne Rowerzystom)

Wschodni Szlak Rowerowy Green Velo wyróżnia między innymi znajdująca się wzdłuż całej trasy infrastruktura rekreacyjna. Miejsca takie nazwane zostały MOR-ami, czyli Miejscami Obsługi Rowerzystów. Są one zlokalizowane przy atrakcjach turystycznych i ciekawych miejscowościach.

Uzupełnieniem MOR-ów jest system MPR-ów, czyli Miejsc Przyjaznych Rowerzystom, czyli: obiektów noclegowych, gastronomicznych, atrakcji turystycznych, centrów informacji turystycznej oraz innych obiektów, które w swojej ofercie mają usługi dla turystów. Można je wyszukać na portalu www.greenvelo.pl



Portal www.greenvelo.pl i aplikacja mobilna

Przed planowaną podróżą zapraszamy na stronę www.greenvelo.pl. To największy i najdokładniejszy przewodnik rowerowy po Polsce Wschodniej. Dzięki niemu będzie można poznać przebieg szlaku, a także system rekomendowanych tras wycieczkowych i szlaków rowerowych przebiegających w jego najbliższej okolicy. Portal pozwoli zaplanować wyprawę rowerową, wykorzystując intuicyjny planer wycieczek.

Niezbędne w podróży informacje znajdują się w dostępnej dla trzech platform (Android, iOS, Windows Phone) aplikacji mobilnej szlaku Green Velo. Najważniejsze informacje dostępne są w trybie offline. Aplikacja umożliwia zapisywanie na bieżąco przebiegu wyprawy rowerowej. Można też zaplanować przyszłe trasy poprzez wskazanie na mapie punktów, a system automatycznie wskaże najwygodniejszą drogę.

**10 000
kilometrów**

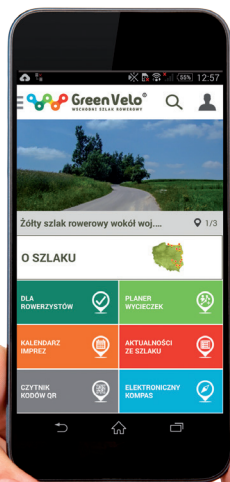
Tyle w przybliżeniu kilometrów oznakowanych szlaków rowerowych przecina lub przebiega w bezpośredniej bliskości szlaku Green Velo.

5 województw

warmińsko-mazurskie, podlaskie, lubelskie, podkarpackie i świętokrzyskie

5 parków narodowych

15 parków krajobrazowych





WSCHODNI SZLAK ROWEROWY GREEN VELO

- 1 Królestwo Rowerowe Nad Zalewem Wiślanym (woj. warmińsko-mazurskie)
- 2 Królestwo Rowerowe Warmia i okolice (woj. warmińsko-mazurskie)
- 3 Królestwo Rowerowe Północne Mazury (woj. warmińsko-mazurskie)
- 4 Królestwo Rowerowe Suwalszczyzna i Puszcza Augustowska (woj. podlaskie)
- 5 Królestwo Rowerowe Dolina Biebrzy i Narwi (woj. podlaskie)
- 6 Królestwo Rowerowe Puszcza Białowieska i Knyszyńska (woj. podlaskie)
- 7 Królestwo Rowerowe Dolina Bugu (woj. podlaskie i woj. lubelskie)
- 8 Królestwo Rowerowe Polesie (woj. lubelskie)
- 9 Królestwo Rowerowe Roztocze (woj. lubelskie i woj. podkarpackie)
- 10 Królestwo Rowerowe Pogórze Karpackie (woj. podkarpackie)
- 11 Królestwo Rowerowe Ziemia Sandomierska i Dolina Dolnego Sanu (woj. podkarpackie i woj. świętokrzyskie)
- 12 Królestwo Rowerowe Góry Świętokrzyskie i okolica (woj. świętokrzyskie)



Spis atrakcji

1.	Trójstyk granic „Wisztyniec” w Bolciach	8
2.	Wioska tematyczna Biegun Zimna i Sera w Wiżajnach	9
3.	Smolniki – punkt widokowy „U Pana Tadeusza”	10
4.	Góra Cisowa – „suwalska Fudzijama”	11
5.	Izba Pamięci Jaćwieskiej w Szurpiłach	12
6.	Góra Zamkowa w Szurpiłach	13
7.	Molenna staroobrzedowców w Wodziłkach, Gąbowych Grądach i Suwałkach	14
8.	Rezerwat Rutka z platformą widokową	15
9.	Stara Hańcza – park podworski i ruiny dworu	16
10.	Jeziro Hańcza	17
11.	Góra Leszczynowa w Przelomce	18
12.	Głazowisko Bachanowo i Łopuchowskie w Suwalskim PK	19
13.	Turtul – siedziba Suwalskiego Parku Krajobrazowego (oz turtulski i staw turtulski)	20
14.	Spyływy kajakowe – Rospuda, Czarna Hańcza i Szeszupa	21
15.	Ogród Bajek „Sowa” w Kaletniku	22
16.	Dom Kultury Litewskiej w Puńsku – Muzeum Etnograficzne ...	23
17.	WOSiR „Szelment” Sp. z o.o.	24
18.	Skansen Gościniec Drumlin w Udziejku	25
19.	Park linowy Twierdza Jaćwingów w Udziejku	26
20.	Schrony bojowe z czasów II wojny światowej	27
	Mapa Królestwa Suwalszczyzna i Puszcza Augustowska	28
21.	Baśniowy Szlak	30
22.	Muzeum Okręgowe i Muzeum im. Marii Konopnickiej w Suwałkach	31
23.	Aquapark w Suwałkach	32
24.	Wystawa przyrodnicza w Krzywem, w siedzibie Wigierskiego PN	33

25.	Sieć ścieżek edukacyjnych Wigierskiego Parku Narodowego	34
26.	Muzeum Wigier w Starym Folwarku	35
27.	Rejsy po jeziorze Wigry łodzią „Leptodora” z przeszklonym dnem.....	36
28.	Pokamedulski Zespół Klasztorny w Wigrach	37
29.	Wigierska Kolejka Wąskotorowa w Płocicznie	38
30.	Sejny (bazylika i klasztor poddominikański, Biała Synagoga).....	39
31.	Muzeum Ziemi Sejneńskiej.....	40
32.	Krasnogruda – Międzynarodowe Centrum Dialogu	41
33.	Gliniana Wioska w Kuklach nad jeziorem Pomorze	42
34.	Pałac w Dowspudzie	43
35.	Uroczysko Święte Miejsce nad rzeką Rospudą.....	44
36.	Port Żeglugi Augustowskiej (rejsy statkami)	45
37.	Port katamaranów i gondoli (rejsy m.in. statkiem „Jaćwież”)	46
38.	Sanatorium Uzdrowskie „Augustów” i Sanatorium „Pałac na Wodzie”	47
39.	Rynek Zygmunta Augusta z Kolumną Zygmunta	48
40.	Wyciąg nart wodnych na jeziorze Necko i ścieżki pieszo-rowerowe.....	49
41.	Szlak Orła Białego	50
42.	Studzieniczna (sanktuarium maryjne „Szlak Papieski”)	51
43.	Ścieżki dydaktyczne w Puszczy Augustowskiej	52
44.	Kanał Augustowski	53
45.	Stary Młyn w Białobrzegach.....	54

1

Trójstyk granic „Wisztyniec” w Bolciach

W Bolciach koło Wiżajn znajduje się punkt, w którym zbiegają się granice trzech państw: Polski, Litwy i Rosji. Trójstyk granic Wisztyniec został oznaczony granitowym słupem ze złotymi godłami trzech sąsiadujących ze sobą państw, a kierunek granic wyznaczają linie na brukowanej kostce wokół słupa. Dotrzemy tu ścieżką „Trójstyk granic – biegun zimna”.

Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach

ul. ks. K. Hamerszmita 16
16-400 Suwałki
tel. 87 566 20 79
www.um.suwalki.pl





Wioska tematyczna Biegun Zimna i Sera w Wiżajnach

Suwalszczyzna, a w szczególności okolice Wiżajn od lat uchodzą w Polsce za biegun zimna. Określenie to zostało wykorzystane do stworzenia nazwy oryginalnej wioski tematycznej – Biegun Zimna i Sera. Wioska obejmuje gospodarstwa położone w pobliżu bieguna zimna, w których prezentowana jest przekazywana od pokoleń tradycja wyrabiania sera podpuszczkowego.

Stowarzyszenie „Macierzanka”

ul. Suwalska 17A
16-407 Wiżajny
tel. 87 568 85 08

www.serywizajny.org.pl



3

Smolniki – punkt widokowy „U Pana Tadeusza”

Smolniki to wieś letniskowa położona przy północnej granicy Suwalskiego Parku Krajobrazowego. Na skraju miejscowości znajduje się punkt widokowy U Pana Tadeusza. Można z niego podziwiać wspaniały krajobraz jezior kleszczowieckich: Purwin, Kojle i Perty. Jest to jeden z najpiękniejszych widoków na Suwalszczyźnie.

Punkt widokowy U Pana Tadeusza

Smolniki
tel. 501 560 945



Góra Cisowa – „suwalska Fudżijama”

Góra o wysokości 256 metrów jest morenowym wzniesieniem we wschodniej części Suwalskiego Parku Krajobrazowego. Jej nazwa wiąże się z rosnącym niegdyś na szczycie góry potężnym cisem. Z powodu regularnego stożkowatego kształtu nazywana jest także „suwalską Fudżijamą”. Stanowi punkt widokowy na dolinę Szeszupy z jeziorami, łąkami i wzniesieniami.

Punkt Informacji Turystycznej Suwalski Park Krajobrazowy

Malesowizna 24
16-404 Jeleniewo
tel. 87 569 18 01
www.spk.org.pl



5



Izba Pamięci Jaćwieskiej w Szurpiłach

Izba Pamięci Jaćwieskiej powstała w 2014 roku, by przybliżyć historię zamieszkującego niegdyś te tereny plemienia. W ciekawie zaaranżowanym wnętrzu zobaczymy repliki znalezionych w okolicach eksponatów, tablice informujące o historii Jaćwieży i badaniach archeologicznych w Szurpiłach, a za szybą podłogi – makietę fragmentu Góry Zamkowej.

**Izba Pamięci Jaćwieskiej
w Szurpiłach**
tel. 504 775 660



Góra Zamkowa w Szurpiałach

Malowniczo położona, otoczona wodami czterech jezior Góra Zamkowa (228,1 m n.p.m.) jest idealnym miejscem do podziwiania pięknych polodowcowych krajobrazów Suwalszczyzny. Góra stanowi także ciekawy obiekt archeologiczny. Na jej zboczach do dziś możemy dostrzec zarysy trzech pierścieni wałów obronnych warownego grodu Jaćwingów.

Punkt Informacji Turystycznej

Suwalski Park Krajobrazowy
Malesowizna 24
16-404 Jeleniewo
tel. 87 569 18 01
www.spk.org.pl



7

Molenna staroobrzędowców w Wodźnikach, Gabowych Grądach i Suwałkach

Staroobrzędowcy są odłamem rosyjskiego Kościoła prawosławnego, powstałym po reformach przeprowadzonych w XVII wieku. Prześladowani staroobrzędowcy, zwolennicy starej wiary szukając schronienia, trafili między innymi na Suwalszczyznę. W Wodźnikach, Gabowych Grądach i Suwałkach mają swoje świątynie, dziś już zabytkowe drewniane molenny.

Centrum Informacji Turystycznej w Augustowie

Rynek Zygmunta Augusta 44
16-300 Augustów
tel. 87 643 28 83
www.augustow.eu



Rezerwat Rutka z platformą widokową

Głównym celem ochrony Rezerwatu Rutka jest unikatowe w skali kraju gładowisko, przykład tak zwanego bruku polodowcowego. Rezerwat obejmuje ochroną również wytopiskowe jezioro Linówek oraz tak zwany amfiteatr wodziłkowski, czyli równolegle ułożone za jeziorkiem wzgórza moren. Ich podziwianie umożliwia zlokalizowana na krawędzi wysoczyzny platforma widokowa.

Punkt Informacji Turystycznej Suwalski Park Krajobrazowy

Malesowizna 24
16-404 Jeleniewo
tel. 87 569 18 01
www.spk.org.pl



9

Stara Hańcza – park podworski i ruiny dworu

Stara Hańcza to pozostałość po dawnym majątku szlacheckim, który obejmował prawie całą północną część dzisiejszego Suwalskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny. Dwór majątku usytuowany był na wzniesieniu z widokiem na jezioro Hańcza. Pozostały po nim zrujnowane piwnice oraz park dworski z pomnikiem przyrody – aleją lipową.

Punkt Informacji Turystycznej Suwalski Park Krajobrazowy

Malesowizna 24
16-404 Jeleniewo
tel. 87 569 18 01
www.spk.org.pl



Jeziro Hańcza

Jeziro Hańcza jest najgłębszym jeziorem w Polsce (108,5 m) i w nizinnej części Europy. Powstało z roztopu wód polodowcowych w głębokiej rynnie stworzonej przez lodowiec. Charakteryzuje się czystymi, dobrze natlenionymi, przejrzystymi wodami. Od 1963 roku unikatowe jezioro jest rezerwatem krajobrazowo-wodnym w Suwalskim Parku Krajobrazowym.

Punkt Informacji Turystycznej Suwalski Park Krajobrazowy

Malesowizna 24
16-404 Jeleniewo
tel. 87 569 18 01
www.spk.org.pl



11

Góra Leszczynowa w Przelomce

Zalesiona Góra Leszczynowa znajduje się niedaleko wsi Przelomka. Opadająca stromym urwiskiem ku jezioru Hańcza stanowi jeden z najwyższych wzniesień Suwalskiego Parku Krajobrazowego (272 m n.p.m.). Na jej szczycie znajduje się punkt widokowy, z którego rozpościera się piękny widok na spokojną taflę Hańczy.

Punkt Informacji Turystycznej Suwalski Park Krajobrazowy

Malesowizna 24
16-404 Jeleniewo
tel. 87 569 18 01
www.spk.org.pl



Głazowisko Bachanowo i Łopuchowskie w Suwalskim PK

Suwalski Park Krajobrazowy obejmuje fragment krajobrazu ukształtowanego przez lądolód skandynawski, dlatego na jego obszarze znajdują się między innymi niepowtarzalne polodowcowe głazowiska. Takie nagromadzenie odstoniętych głazów możemy zobaczyć na terenie utworzonych tu rezerwatów – Głazowiska Łopuchowskiego i Głazowiska Bachanowo nad Czarną Hańczą.

Punkt Informacji Turystycznej Suwalski Park Krajobrazowy

Malesowizna 24
16-404 Jeleniewo
tel. 87 569 18 01
www.spk.org.pl



13

Turtul – siedziba Suwalskiego Parku Krajobrazowego (oz turtulski i staw turtulski)

W Turtulu, dawnej osadzie młyńskiej, znajduje się siedziba Suwalskiego Parku Krajobrazowego. Usytuowana jest na jednym z pagórków ozu turtulskiego, najpiękniejszego ozu w Polsce. Wzniesienie obmywają wody stawu turtulskiego, spiętrzenia wód Czarnej Hańczy, powstałego na potrzeby pracującego tu kiedyś młyna wodnego.

Punkt Informacji Turystycznej Suwalski Park Krajobrazowy

Malesowizna 24
16-404 Jeleniewo
tel. 87 569 18 01
www.spk.org.pl



Spyty kajakowe – Rospuda, Czarna Hańcza i Szeszupa

W krajobrazowe polodowcowe piękno Suwalszczyzny wpisują się także rzeki. Wpadają do jezior, płyną między wzgórzami i dolinami, co czyni z nich wspaniałe szlaki kajakowe. Najstarszy i najbardziej znany to Czarna Hańcza, płynąca przez ciekawe historycznie i geologicznie tereny. Popularna jest zmienna i dzika Rospuda, a nieskażona turystycznie – Szeszupa.

Punkt Informacji Turystycznej Suwalski Park Krajobrazowy

Malesowizna 24, 16-404 Jeleniewo
tel. 87 569 18 01
www.spk.org.pl

Centrum Informacji Turystycznej w Augustowie

Rynek Zygmunta Augusta 44, 16-300 Augustów
tel. 87 643 28 83
www.augustow.eu



15



Ogród Bajek „Sowa” w Kaletniku

Ogród zaprasza dzieci i rodziców na bajkowe spotkanie z bohaterami baśni, do Domku Babci Czerwonego Kapturka, krasnoludków oraz strasznej Baby Jagi. Dzieci bawią się tu, wcielając się w ulubione postaci, a rodzice czytają pociechom rozmieszczone na tablicach wiersze, korzystają z energii Kamionego Kręgu lub odpoczywają w Ogrodzie Medytacji.

Ogród Bajek „Sowa”

Kaletnik 81

16-411 Szypliszki

tel. 518 439 093





Dom Kultury Litewskiej w Puńsku – Muzeum Etnograficzne

Puńsk to dziś stolica polskich Litwinów, którzy stanowią tu zdecydowaną większość mieszkańców. W Domu Kultury Litewskiej dbają o kultywowanie swoich tradycji, zachowanie języka i kultury. Działają tu grupy taneczne, chór Dżukija, teatry oraz Muzeum Etnograficzne, w którym obejrzymy eksponaty związane z gospodarstwem domowym, uprawą roli i rzemiosłem.

Dom Kultury Litewskiej w Puńsku

ul. 11 Marca 17
16-515 Puńsk
tel. 87 516 10 32
www.punsk-kultura.pl



17

WOSiR „Szelment” Sp. z o.o.

Nowoczesny kompleks sportowo-rekreacyjny położony w bezpośrednim sąsiedztwie jeziora Szelment Wielki. Zimą można tu skorzystać z sześciu oświetlanych i naśnieżanych tras zjazdowych oraz sześciu wyciągów, w tym jednego dla dzieci. Latem do dyspozycji gości ośrodka są: wyciąg nart wodnych, park linowy, ścianka wspinaczkowa, paintball i minigolf.

Wojewódzki Ośrodek Sportu i Rekreacji „Szelment” Sp. z o.o.

Szelment 2

16-404 Jeleniewo

Rezerwacja i informacja o noclegach,
wypożyczalnia rowerów, minigolf:

tel. 87 568 30 07

Paintball: tel. 783 800 701

www.wosir-szelment.pl





Skansen Gościniec Drumlin w Udziejku

Znajdujący się w sercu Suwalskiego Parku Krajobrazowego Gościniec to odtworzona w formie skansenu zagroda wiejska. Gościniec został zaprojektowany zgodnie z typowym układem występującym w XIX wieku na terenie Suwalszczyzny. Wykorzystując oryginalne stare detale, odtworzono tu drewniany dworek, chałupę krytą wiórem, gliniany świeronek i stajnię.

Gościniec Drumlin

Udziejek 11A

16-404 Jeleniewo

tel. 87 568 32 86, 503 571 316

www.drumlin.pl



Park linowy Twierdza Jaćwingów w Udziejku

Twierdza Jaćwingów jest miejscem stworzonym do aktywnego wypoczynku na świeżym powietrzu. Znajdujący się nad brzegiem jeziora Jęglówek park linowy składa się z czterech tras o zróżnicowanym stopniu trudności, w tym jednej przeznaczonej dla dzieci. Największych wrażeń dostarczy trasa żółta, którą tworzą dwa zjazdy po linie o łącznej długości 420 metrów.

Park linowy Twierdza Jaćwingów

Udziejek 18
16-404 Jeleniewo
tel. 888 632 335
www.twierdzajacwingow.pl





Schrony bojowe z czasów II wojny światowej

Schrony wchodzące w skład ufortyfikowanej poniemieckiej linii obronnej z czasów II wojny światowej to część szlaku Fortyfikacji Pozycji Granicznej. Zobaczymy na nim między innymi 9 zachowanych schronów w Raczkach, 13 w punkcie oporu w Bakalarzewie i 3 w Filipowie. W schronie z kopułą pancerną w Bakalarzewie znajduje się Skansen Fortyfikacji Prus Wschodnich.

Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach

ul. ks. K. Hamerszmitta 16
16-400 Suwałki
tel. 87 566 20 79
www.um.suwalki.pl



R O S J A

Park Krajobrazowy
Puszczy Rominckiej

GOŁDAP

KRÓLESTWO

ROWEROWE

PÓŁNOCNE

MAZURY





RAUGRÓD

SUWAŃKI

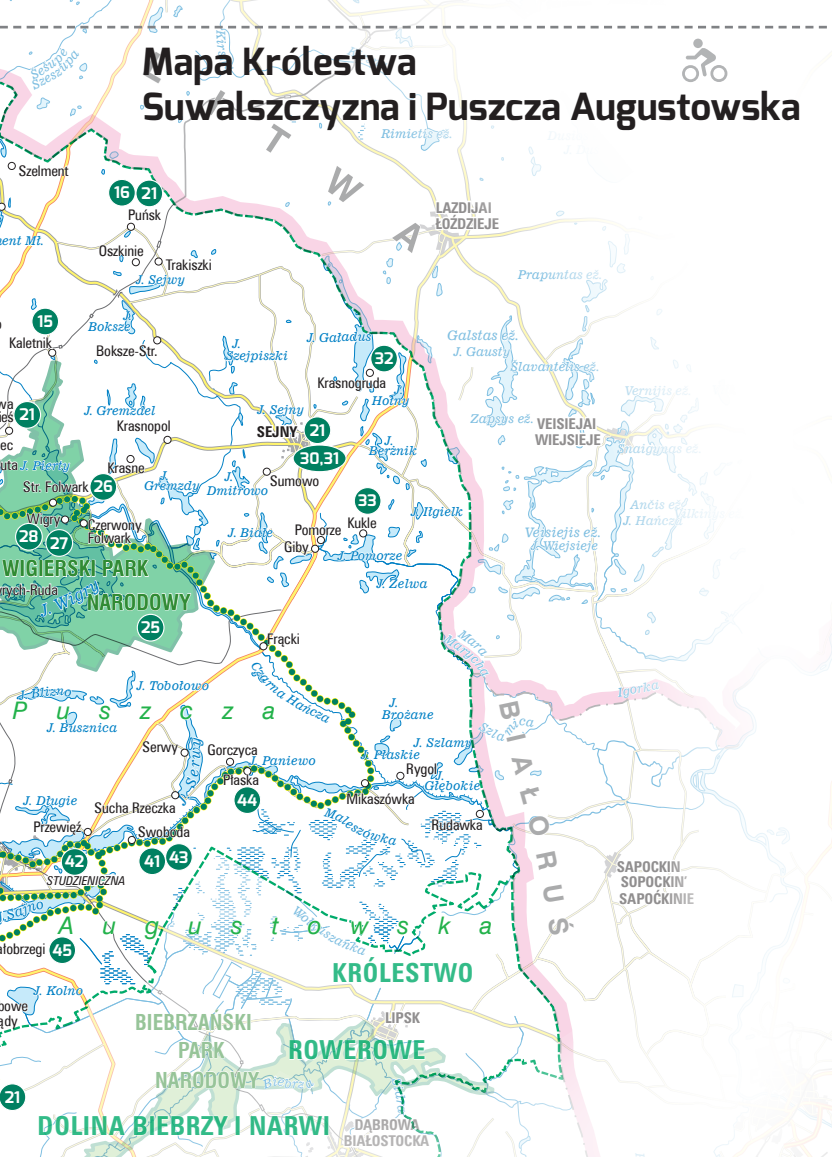
AUGUSTÓW



Objaśnienia znaków

-  Atrakcje opisane w paszporcie
-  Granice Królestw Rowerowych
-  Wschodni Szlak Rowerowy Green Velo
-  Parki narodowe
-  Parki krajobrazowe
-  Drogi ekspresowe
-  Drogi krajowe
-  Drogi wojewódzkie; drogi inne
-  Koleje
-  Granice państw; granice województw

Mapa Królestwa Suwalszczyzna i Puszcza Augustowska



21

Baśniowy Szlak

W krainie jak baśń, na Suwalszczyźnie powstał wyjątkowy szlak. Baśniowy Szlak to siedem przystanków w Wioskach Bajek – ciekawie zagospodarowanych miejscach wypoczynku, zabawy, rekreacji i edukacji. Każda z nich ma swojego przewodnika krasnala oraz odrębną tematykę związaną z lokalnymi legendami, baśniami i twórczością Marii Konopnickiej.

Baśniowy Szlak
informacja telefoniczna
tel. 690 519 644
www.basniowyszlak.pl





Muzeum Okręgowe i Muzeum im. Marii Konopnickiej w Suwałkach

Muzeum Okręgowe udostępnia zwiedzającym między innymi wystawy dotyczące historii Suwalszczyzny oraz wystawę poświęconą Alfredowi Wieruszowi-Kowalskiemu. Instytucja ma też dwa oddziały. Jednym z nich jest Muzeum im. Marii Konopnickiej mieszczące się w domu, w którym urodziła się poetka. Drugi to Centrum Sztuki Współczesnej – Galeria Andrzeja Strumiłły.

Muzeum Okręgowe w Suwałkach

ul. T. Kościuszki 81, 16-400 Suwałki
tel. 87 566 57 50
www.muzeum.suwalki.pl

Muzeum im. Marii Konopnickiej Oddział Muzeum Okręgowego w Suwałkach

ul. T. Kościuszki 31, 16-400 Suwałki
tel. 87 566 41 33
www.mk.muzeum.suwalki.pl



23

Aquapark w Suwałkach

Suwalski aquapark to wielofunkcyjne centrum sportowo-rekreacyjne. Miłośnicy wodnych atrakcji znajdą tu zjeżdżalnię otwartą, dwie zjeżdżalnie rurowe, dwutorową zjeżdżalnię rodzinną, sztuczną rzekę, bicze wodne, kaskady, gejzery, leżanki z masażem podwodnym, parasol wodny. W aquaparku jest też profesjonalny basen pływakki.

Aquapark Suwałki

ul. Jana Pawła II 7
16-400 Suwałki
tel. 87 562 62 22
www.aquaparksuwalki.com





Wystawa przyrodnicza w Krzywem, w siedzibie Wigierskiego PN

Wystawę „Nad Wigrami” powinien odwiedzić każdy, kto chce bliżej poznać walory Wigierskiego Parku Narodowego. Na wystawie zobaczymy zdjęcia wigierskich siedlisk, wypreparowane okazy zwierząt, akwarium z rodzimymi gatunkami ryb, a także model lodowca, dioramę z płazami i gadami oraz oś czasu pokazującą ważne wydarzenia zachodzące w okolicach jeziora Wigry.

**Centrum Informacji
Turystycznej
Wigierski Park Narodowy**
Krzywe 82
16-400 Suwałki
tel. 87 563 25 62, 510 992 672
www.wigry.org.pl



25

Sieć ścieżek edukacyjnych Wigierskiego Parku Narodowego

Leśne wędrowki po Wigierskim Parku Narodowym warto zacząć od wybrania się na przynajmniej jedną z kilku ścieżek edukacyjnych, jakimi są „Płazy”, „Las”, „Suchary”, „Puszcza”, „Eksploracja dóbr puszczańskich”, „Jeziora”. Wyposażone w tablice, kładki i punkty widokowe ścieżki, łącząc się ze szlakami turystycznymi, wiodą przez najciekawsze tereny parku.

Centrum Informacji Turystycznej Wigierski Park Narodowy

Krzywe 82
16-400 Suwałki
tel. 87 563 25 62, 510 992 672
www.wigry.org.pl





Muzeum Wigier w Starym Folwarku

W muzeum działającym w budynku dawnej stacji hydrobiologicznej prezentowanych jest wiele multimedialnych wystaw umożliwiających poznanie jeziora Wigry i jego okolic. Wędrujemy tu w czasie i przestrzeni – od wystawy poświęconej działalności stacji, przez dawną salę laboratoryjną zwaną wiwarium, wnętrze lodowca, batyskaf, docieramy do sal poświęconych przyrodzie.

Punkt Informacji Turystycznej
Muzeum Wigier
im. Alfreda Lityńskiego
w Starym Folwarku
Stary Folwark 50
16-402 Stary Folwark
tel. 87 563 01 52
www.wigry.org.pl



27



Rejsy po jeziorze Wigry łodzią „Leptodora” z przeszklonym dnem

„Leptadora” zabiera pasażerów na wycieczki przyrodnicze lub edukacyjne po wodnych ścieżkach jeziora Wigry. Motorowa łódź jest atrakcją Muzeum Wigier w Starym Folwarku. Przez szklane okna umieszczone w jej dnie można obserwować podwodny świat wigierskiego jeziora – bezkręgowce, mięczaki, ryby i rośliny wodne.

Punkt Informacji Turystycznej
Muzeum Wigier
im. Alfreda Lityńskiego
w Starym Folwarku
Stary Folwark 50
16-402 Stary Folwark
tel. 87 563 01 52
www.wigry.org.pl





Pokamedulski Zespół Klasztorny w Wigrach

Zespół klasztorny Kamedułów na półwyspie oblany wodami jeziora Wigry stanowi dziś jeden z najpiękniejszych widoków na Suwalszczyźnie. Zakonników sprowadził tu król Jan Kazimierz w 1667 roku. Dziś możemy zwiedzać zbudowany przez nich kompleks, wynajmując pokój w dawnej eremie lub z wieży zegarowej podziwiać widok na jezioro.

Pokamedulski Zespół Klasztorny w Wigrach

Wigry 11
16-402 Suwałki
tel. 87 566 24 99
www.wigry.pro





Wigierska Kolejka Wąskotorowa w Płocicznie

Wąskotorówka kursuje na 10-kilometrowej trasie z Płociczna, przez południową część Wigierskiego Parku Narodowego, do Krusznik. Zatrzymuje się w atrakcyjnych miejscach, niemal nad samymi brzegami jeziora Wigry, w Bindudze, Powalach, Bartnym Dole. Zabytkowa kolejka jest cennym wytworem techniki i jedną z najdłużej funkcjonujących kolejek leśnych w Polsce.

Wigierska Kolej Wąskotorowa w Płocicznie

Płociczno Tartak 40
16-402 Suwałki

tel. 87 563 92 63, 697 075 906
www.augustowska.pl





Sejny (bazylika i klasztor poddominikański, Biała Synagoga)

Sejny to niewielkie miasteczko położone na pograniczu Polski i Litwy. Najważniejszym zabytkiem jest tu przypominający obronny zamek klasztor poddominikański z późnorenesansową bazyliką Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny. Godny uwagi jest też dobrze zachowany budynek Białej Synagogi, w którym działa Ośrodek „Pogranicze – Sztuk, Kultur, Narodów”. W klasztorze mieści się oddział Muzeum Ziemi Sejneńskiej oraz Muzeum Diecezji Sejneńskiej i Muzeum Etnograficzne. W przyszłości będzie mieścić się tu również Muzeum Kresów.

**Punkt Informacji Turystycznej
w Sejnach**

**Sejneńskie Towarzystwo
Opieki nad Zabytkami**

ul. Piłsudskiego 28

16-500 Sejny

tel. 87 516 22 12

www.muzeum.sejny.pl



31



Muzeum Ziemi Sejneńskiej

Obiekt jest pierwszym muzeum poświęconym Sejneńszczyźnie. Znajduje się w Pałacu Biskupim, klasycystycznej kamienicy z połowy XIX wieku, będącym pierwotnie siedzibą biskupów sejneńskich. W salach muzeum prezentowane są eksponaty archeologiczne, numizmatyczne, pamiątki poddominikańskie i inne, związane z historią regionu.

Muzeum Ziemi Sejneńskiej

ul. Piłsudskiego 28
16-500 Sejny
tel. 87 516 22 12
www.muzeum.sejny.pl





Krasnogruda – Międzynarodowe Centrum Dialogu

Siedzibą Centrum jest dwór w Krasnogrudzie, położony tuż przy granicy polsko-litewskiej, tradycją rodzinną powiązany z rodem Miłoszów. Stanowił idealne miejsce dla instytucji, która za swój cel obrała podtrzymywanie współpracy między narodami. W centrum mieści się wystawa poświęcona Czesławowi Miłoszowi, organizowane są w nim między innymi warsztaty, spotkania, koncerty.

Międzynarodowe Centrum Dialogu

Krasnogruda 14
16-500 Sejny
tel. 87 565 03 69
www.pogranicze.sejny.pl



33

Gliniana Wioska w Kuklach nad jeziorem Pomorze

Wyjątkowa ekologiczna Gliniana Wioska znajduje się w sosnowym lesie nad brzegiem objętego strefą ciszy jeziora Pomorze. Okrągłe domki zostały zgodnie z tradycyjną ekologiczną technologią zbudowane z gliny, drewna i słomy, czyli z niegdyś popularnych materiałów budulcowych na Suwalszczyźnie. Domki to część bazy noclegowej Ośrodka Kukle.

Ośrodek Wypoczynkowy Kukle

Kukle 29

16-506 Giby

tel. 87 516 50 58

www.glinianawioska.eu





Pałac w Dowspudzie

Neogotycki pałac w Dowspudzie, niesłychanie wystawny i kosztowny, dowodził bogactwa jego fundatora Ludwika Michała Paca, generała wojsk polskich i napoleońskich. Został on bohaterem jednego z polskich powiedzonek: Wart Pac pałaca, a pałac Paca. Dziś możemy oglądać pozostałości okazałego Pałacu – arkadowy portyk, narożną wieżę oraz resztki piwnic.

Starostwo Powiatowe w Suwałkach

ul. Świerkowa 60
16-400 Suwałki
tel. 87 565 92 00

www.historiaozywadzis.powiat.suwalski.pl



35



Uroczysko Święte Miejsce
nad rzeką Rospudą

Uroczysko Święte Miejsce, dawne miejsce kultu religijnego, znajduje się nad brzegiem Rospudy. W zakolu rzeki opodal Jeziora Jałowego i rzeczki Jałówki, ogrodzone płotem stoją drewniana kapliczka, kilka kapliczek szafkowych oraz grupa krzyży. Uwagę zwraca jeden ze starych drewnianych krzyży, w którym pielgrzymi zostawiają drobne monety.

**Centrum Informacji Turystycznej
w Augustowie**

Rynek Zygmunta Augusta 44
16-300 Augustów
tel. 87 643 28 83
www.augustow.eu





Port Żeglugi Augustowskiej (rejsy statkami)

„Sajny”, „Serwy”, „Swoboda” – trzy statki Żeglugi Augustowskiej zabiorą nas w rejsy po Kanale Augustowskim i okolicznych malowniczych jeziorach. Z portu w Augustowie rusza się w dwa rejsy. Rejs Szlakiem Papieskim wiedzie przez jeziora Necko, Białe, służę w Przewięzi nad jeziorem Studzieniczne. Drugą trasą popłyniemy na piękne jezioro Rospuda.

Żegluga Augustowska
ul. 29 Listopada 7
16-300 Augustów
tel. 87 643 28 81, 87 643 21 52
www.zeglugaaugustowska.pl



37



Port katamaranów i gondoli (rejsy m.in. statkiem „Jaćwież”)

Port zaprasza na rejsy katamaranami w Dolinę Rospudy, Szlakiem Papieskim, do Swobody i Górczycy, a także na całodzienną wycieczkę trasą prowadzącą do Paniewa. W rejs Doliną Rospudy popłynąć można także na pokładzie stylizowanego statku „Jaćwież”. Na mniejsze grupy podróżnych czekają 11-osobowe gondole.

**Żegluga Augustów –
Port Katamaranów Statek „Jaćwież”**
Bulwary nad Nettą
tel. 515 159 860
www.zegluga.augustow.pl





Sanatorium Uzdrawiskowe „Augustów” i Sanatorium „Pałac na Wodzie”

Augustów, znany od dawna jako turystyczna miejscowość wypoczynkowa, status uzdrowiska otrzymał w 1993 roku. Specyficzny mikroklimat nadają miastu Puszcza Augustowska oraz otaczające Augustów jeziora i rzeki. Kuracjusze mogą odpoczywać w dwóch pięknie położonych obiektach – Sanatorium Uzdrawiskowym „Augustów” i Sanatorium „Pałac na Wodzie”.

Sanatorium Uzdrawiskowe „Augustów”

ul. Zdrojowa 3/5/7, 16-300 Augustów
tel. 87 643 28 71, 87 643 27 43
www.sanatorium.augustow.pl

Sanatorium „Pałac na Wodzie”

ul. Zarzecze 17B
16-300 Augustów
tel. 87 307 00 49, 534 009 398
www.palacnawodziefalkowski.pl



39

Rynek Zygmunta Augusta z Kolumną Zygmunta

Historyczne i współczesne centrum Augustowa z zachowanym XVI-wiecznym układem przestrzennym rynku i ulic. Rynek otoczony jest ciągiem eklektycznych kamieniczek, z których najstarsza (pod nr. 28) gościła Napoleona Bonaparte. Środek głównego placu zajmuje zabytkowy park z Kolumną Zygmunta Augusta, którą ufundowano w hołdzie założycielowi miasta.

Centrum Informacji Turystycznej w Augustowie

Rynek Zygmunta Augusta 44
16-300 Augustów
tel. 87 643 28 83
www.augustow.eu





Wyciąg nart wodnych na jeziorze Necko i ścieżki pieszo-rowerowe

Wypoczynek i podziwianie augustowskich krajobrazów umożliwiają dziś turystom ścieżki pieszo-rowerowe usytuowane nad jeziorem Necko, rzeką Nettą i Kanałem Bystrym. Spacerując lub jadąc rowerem bulwarami nad jeziorem, warto zatrzymać się przy Molo Radiowej Trójki i wyciągu nart wodnych, pierwszym w Polsce profesjonalnym wyciągu dla narciarzy.

Centrum Informacji Turystycznej w Augustowie

Rynek Zygmunta Augusta 44
16-300 Augustów
tel. 87 643 28 83
www.augustow.eu





Szlak Orła Białego

Szlak o długości około 80 kilometrów prezentuje ślady przeszłości związane z walką o wolność Polski oraz walory przyrodnicze południowo-zachodniej części Puszczy Augustowskiej. Do wyboru są trzy warianty trasy o różnym stopniu trudności. Na szlaku 34 znajdują się wyjątkowe miejsca – wieże widokowe, kładki, uroczyska, cmentarze wojenne, pomniki i inne ciekawe obiekty.

Nadleśnictwo Augustów
ul. Turystyczna 19
16-300 Augustów
tel. 87 643 99 00
www.szlakorlabialego.pl





Studzieniczna (sanktuarium maryjne, „Szlak Papieski”)

Sanktuarium maryjne położone nad jeziorem Studzieniczne. Na wyspie połączonej z lądem znajduje się cudowna studzienka i kapliczka Najświętszej Maryi Panny ze słynącym łaskami obrazem Matki Bożej. Sanktuarium odwiedził w 1999 roku Jan Paweł II, co upamiętniają pomnik przedstawiający papieża na brzegu wyspy oraz trasa rejsu „Kanał Augustowski – Szlak Papieski”.

Sanktuarium Matki Bożej Studzieniczańskiej

Studzieniczna 10
16-301 Augustów
tel. 87 643 31 43, 87 643 47 69
www.sanktuarium-studzieniczna.pl



Ścieżki dydaktyczne w Puszczy Augustowskiej

Ścieżki ukazują bogactwo puszczy: od centrum edukacji leśnej „W Puszczy Głuszcza” „Do Pomnika Leśnika” dotrzemy, przechodząc malowniczą kładką, „Kozi Rynek” przeprowadzi nas przez rezerwat, nad trzema jeziorami przejdziemy trasą „Jezioro Kalejty” w Przewięzi, a ścieżką „Pomniki Przyrody” w Białobrzegach dotrzemy między innymi do starych modrzewi.

Nadleśnictwo Augustów
**Ścieżki: „Do Pomnika Leśnika”, „Kozi Rynek”,
„Pomniki Przyrody”**
ul. Turystyczna 19, 16-300 Augustów
tel. 87 643 99 00
www.augustow.bialystok.lasy.gov.pl

Nadleśnictwo Szczebra, Ścieżka „Jezioro Kalejty”
Szczebra 58, 16-304 Nowinka
tel. 87 641 96 65
www.szczebra.bialystok.lasy.gov.pl





Kanał Augustowski

Kanał Augustowski przebiegający przez Polskę i Białoruś, o łącznej długości ponad 100 kilometrów, to wyjątkowy obiekt wodny. Otoczony jest cennymi przyrodniczo terenami, na jego szlaku znajduje się 12 jezior, zbudowano na nim 18 śluz. Łącząc naturę i technikę, stał się unikatowym zabytkiem i jednym z najatrakcyjniejszych szlaków wodnych w Polsce.

Centrum Informacji Turystycznej w Augustowie

Rynek Zygmunta Augusta 44
16-300 Augustów
tel. 87 643 28 83
www.augustow.eu



45

Stary Młyn w Białobrzegach

Na zachodnim skraju Puszczy Augustowskiej nad rzeką Nettą i Kanałem Augustowskim leży miejscowość Białobrzegi. Warto tu zobaczyć wybudowany przed I wojną światową zabytkowy młyn wodny. W roku 1972 przekształcono go na Stację Wodną PTTK. Obecnie mieści się w nim czynny w sezonie letnim zajazd Stary Młyn.

Zajazd Stary Młyn

Białobrzegi 18
16-300 Augustów
tel. 87 644 92 70







Wydawca	Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Świętokrzyskiego Biuro Projektu ul. Ściegiennego 2, 25-033 Kielce tel. +48 41 361 80 57 e-mail: rot@swietokrzyskie.travel www.rot.swietokrzyskie.travel
Tekst	Anna Ogar
Zdjęcia	Archiwum Podlaskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej, Archiwum Suwalskiego Parku Krajobrazowego, M. Balcer, P. Fabijański, Z. Furman, J. Gumowski, T. Jermak, J. Koniecko, B. Kozłowski, R. Lesiuk, Z. Modzelewski, M. Moniuszko, Park Linowy Twierdza Jaćwingów, Sanatorium Uzdrowskie Augustów, Sejneńskie Towarzystwo Opieki nad Zabytkami, Stowarzyszenie „Macierzanka”, T. Świerubska, B. Żukowska
Opracowanie	EURO PILOT Sp. z o.o. ul. S. Konarskiego 3 01-355 Warszawa tel. +48 22 664 37 20, +48 22 664 50 91 www.europilot.com.pl
Redakcja	Dominika Borówka-Sitnik Jolanta Sieradzka-Kasprzak
Korekta tekstów	Małgorzata Kuśnierz
Mapy	Ewa Czajkowska Piotr Tarnawski
Skład, przygotowanie do druku	Ewa Chmielewska Karolina Zaręba



www.greenvelo.pl

łańcuch atrakcji!



ROZWÓJ
POLSKI WSCHODNIEJ
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO



Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej